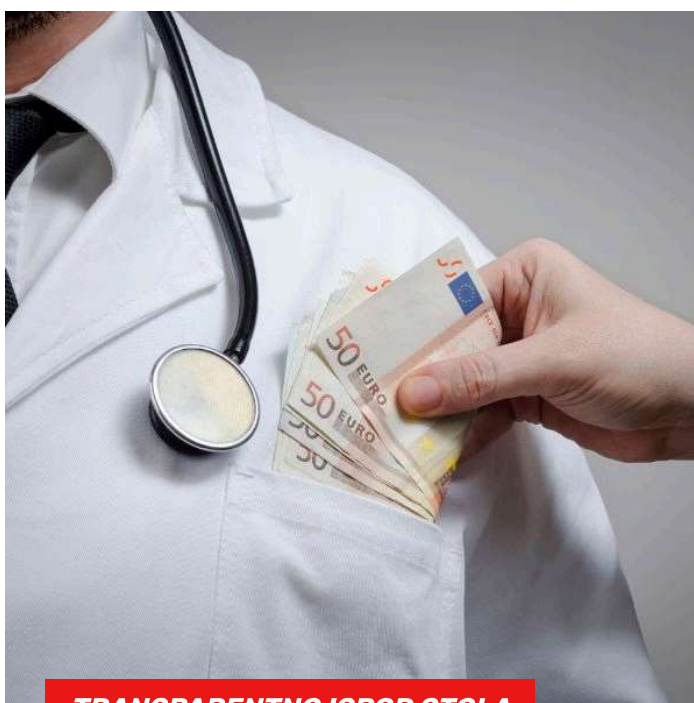
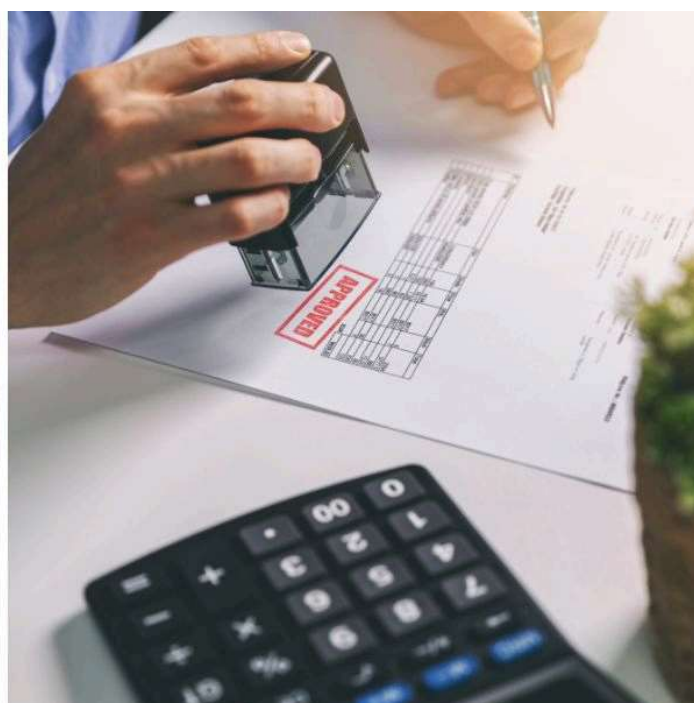

Price Drop Alert

Temu

TRANSPARENTNO ISPOD STOLA

Gdje sve curi u javnoj nabavi i mogu li se uopće te rupe začepiti?

Igor Kokoruš

🕒 19. kolovoza 2025.

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

Nakon što je afera Mikroskopi pokazala kako se namještaju natječaji za skupu medicinsku opremu, u fokus javnosti ponovno su isplivali svi nedostaci sustava javne nabave u Hrvatskoj.

Javna nabava u Hrvatskoj čini gotovo 10% BDP-a, a u zdravstvu se radi o milijardama eura godišnje. Europska komisija je još 2013. godine upravo javnu nabavu spomenula kao najveći problem hrvatskog zdravstva, ali očito se situacija nije previše poboljšala, iako postoje određeni pozitivni pomaci.

Nainoviji katalogi

Lipovčani

Promijeni lokaciju

SPAR katalog Akcija 27.08.

Vrijedi do 9/2/2025

Plodine katalog Akcija 27.08. - 02.09.2025.

Vrijedi do 9/2/2025

Pevex katalog Tako lako 22.09.2025.

Vrijedi do 9/22/2025

Sadržaj osigurava: Njuškalo katalogi

Voditelj ravnatelj, ravnatelj ministru

Postupak javne nabave medicinske opreme počinje na razini bolničke ustanove. Voditelji klinika ili odjela identificiraju potrebu za određenim uređajem i podnose zahtjev ravnatelju bolnice. Ravnatelj procjenjuje opravdanost nabave i šalje zahtjev Ministarstvu zdravstva.

U Ministarstvu se donosi konačna odluka o tome hoće li se nabava odobriti. Kada se nabava odobri, imenuje se stručno povjerenstvo koje priprema tehničke specifikacije natječaja. Tu nastaje prva kritična točka jer način na koji se pišu specifikacije može uvelike utjecati na to koji dobavljači će se moći javiti na natječaj.

Nakon što se objavi natječaj, dobavljači predaju ponude. Stručno povjerenstvo ocjenjuje ponude prema unaprijed definiranim kriterijima i predlaže dobitnika. Konačnu odluku donosi ravnatelj bolnice ili, u slučaju skuplje opreme, Ministarstvo zdravstva.

Čini se jednostavno? Na papiru jest. U praksi, na svakom koraku postoje mogućnosti za utjecaj i manipulaciju.

Mreža utjecaja

U aferi Mikroskopi vidimo, barem sudeći prema onomu što je izneseno u javnosti, kako je funkcionirala mreža utjecaja. Poduzetnik Saša Pozder, direktor tvrtke Medical innovation solutions, aktivno je pristupao liječnicima koji su mogli utjecati na proces nabave. Neurokirurg Krešimir Rotim priznao je da mu je Pozder rekao: "Imam kombinaciju s ministrom i sve će to s njim riješiti."

Prema USKOK-ovim optužbama, bivši ministar Vili Beroš imao je ključnu ulogu u odobravanju nabava koje nisu bile predviđene godišnjim planovima bolnica. Svjedoci su iskazivali da o takvim nabavama odlučuje isključivo ministar zdravstva.

U KBC-u Osijek, prema optužnici, inicijativa za nabavu robotskog mikroskopa došla je iz Ministarstva zdravstva, iako bolnica 2022. nije imala namjeru kupovati takav uređaj. Pozder je bolnici prezentirao mikroskop već 2021. godine, a kada je pokrenuta javna nabava, njegova se tvrtka javila na natječaj.

Najkritičnija točka je pisanje tehničkih specifikacija. U aferi Mikroskopi USKOK tvrdi da su specifikacije bile namještene tako da odgovaraju uređajima koje je nudio upravo Pozder. To nije rijedak slučaj jer specifikacije se često pišu tako da ih mogu zadovoljiti samo dva ili tri dobavljača, što eliminira konkurenciju i omogućava višu cijenu.

Drugi problem je procjena vrijednosti nabave. Ilustrativan je slučaj uređaja za intraoperativno zračenje u KBC-u Sestre milosrdnice, zasebne afere koju je istraživao USKOK, ali koja nije završila optužnicom. Procijenjena vrijednost bila je 9 milijuna kuna plus PDV, što je ispalo 11,2 milijuna kuna, dok je stvarna tržišna vrijednost sličnog uređaja bila oko 5 milijuna kuna. Uređaj je plaćen više nego dvostruko, što pokazuje kako se mogu namjestiti procjene vrijednosti.

Treći problem je brzina donošenja odluka. Dok se obični zahtjevi za medicinsku opremu čekaju mjesecima, neki se rješavaju ekspresno. U slučaju uređaja za zračenje, kupnja je obavljena vrlo brzo, dok prioritelniji uređaji koji su klinici potrebni nisu pribavljeni.

Kako je drugdje?

Rješenja postoje, a neke zemlje ih već uspješno primjenjuju. Potpuna digitalizacija svih natječaja, ponuda, odluka i komunikacije omogućila bi automatsko arhiviranje koja onemogućuje nestajanje dokumenata i lakše praćenje postupaka.

Ključ je u transparentnosti. Sve javne nabave, uključujući tehničke specifikacije, obrazloženja odluka i potpunu dokumentaciju, trebaju biti javno dostupne u stvarnom vremenu. Građani, mediji i civilne udruge trebaju moći pratiti svaki korak postupka.

Nadalje, uz pomoć centraliziranih nabava za standardnu medicinsku opremu moguće je ostvariti značajne uštede umjesto da svaka bolnica zasebno kupuje iste uređaje. Takvo naručivanje smanjuje mogućnosti za manipulaciju i omogućuje bolju kontrolu.

Potreban je i nezavisni nadzor koji će proaktivno nadzirati javne nabave, a ne čekati da se afera slučajno otkrije preko zaplijenjenog mobitela. Jasna odgovornost također je ključna pa bi svaki član stručnog povjerenstva morao potpisati da nije u sukobu interesa.

Afera Mikroskopi mogla se dogoditi jer hrvatski sustav javne nabave u zdravstvu ima previše točaka gdje se može manipulirati i premalo transparentnosti da se takve manipulacije otkriju.

Dokle god postoji mogućnost da jedan čovjek, bio to ministar, ravnatelj ili voditelj stručnog povjerenstva, može značajno utjecati na natječaj vrijedan milijuna eura bez dovoljne kontrole i transparentnosti, dotle bi se afere poput Mikroskopa mogle ponavljati.

Ovaj članak napisan je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

**HR HIDRO
REGULACIJA**

ZAPOŠLJAVAMO

STROJAR

INŽENJER GRADILIŠTA

KV GRAĐEVINSKI RADNIK

GRAĐEVINSKI TEHNIČAR

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

